

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XI. Non amne voluntarium perfectum, liberum est libertate
electionis, seu indefferentiæ; tametsi liberum sit, libertate propriè dicta,
vel scilicet libertate electionis, vel libertate simplicis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

voluntas hominis infallibiliter agitur, ne de facto deficiat, tamen deficere possit, ut supra explicatum est.

CAPUT XI.

Non omne voluntarium perfectum, liberum est libertate electionis, seu indifferentia; tamen liberum sit, libertate proprie dicta, vel scilicet libertate electionis, vel libertate simplicis volitionis, seu essentiali.

73 Quod non omne voluntarium perfectum, liberum sit libertate electionis, seu indifferentia, patet in amore, quo se Deus amat, & in amore quo Christus, & beati Deum beatissime diligunt.

74 Quod autem omne voluntarium perfectum, liberum sit, libertate proprie dicta, vel scilicet electionis, vel simplicis volitionis, &c. (quam esse veram propriamque libertatem, constat ex dictis a cap. 2. ad 9.) probatur primo ex S. Augustino, cujus tam constans sententia est, ut nihil in ipso decantatus. Libro namque 2. de grat. & lib. arb. c. 15. dicit, quod *semper est in nobis voluntas libera*, quando scilicet agit ut voluntas, id est, ex dictamine ducturque rationis. Qualiter agit, quandocumque agit voluntarie, voluntario perfecto. Omne proinde voluntarium perfectum est liberum. *Si enim liberum non est, non est voluntas* (ait l. de duab. animab. c. 11.) sive non est voluntarium. Eadem communis est aliorum Patrum sententia, ut proxime videbimus.

75 2°. Probatur ratione, quam idem Augustinus tradit in locis n. 16. relatis: quidquid in nostra est potestate, nobis verè & proprie est liberum. Atqui omne voluntarium perfectum in nostra est potestate, *quia nihil iam in potestate nostra, quam voluntas nostra*. L. 3. de lib. arb. c. 3. Quod autem nobis liberum sit, omne quod in nostra est potestate, probat Augustinus ibidem, *quia non aliud quidquam est in potestate nostra, nisi quod volumus adesse*. *Voluntas igitur nostra, nec voluntas esset, nisi esset in nostra potestate*. Porro *quia est in voluntate nostra, libera est nobis*. Non enim est nobis liberum, quod in potestate non habemus, aut potest non esse, quod habemus.

76 Hanc rationem, non ex solo Augustino, sed ex communi Patrum doctrina esse depromptam, patet ex dictis citato n. 16. Et ideo dixi supra, assertionem nostram, communem esse SS. Patrum sententiam. Siquidem Patres *liberum arbitrium voluntatem esse desinierant*, ait Damascenus l. 2. orthod. fid. c. 14. voluntatem utique rationalem. Sequitur enim: *nam si rationis particeps est, utique & libera*. Unde ad praecedendam omnem tergiversationem, seu tergiversationis ansam, ibidem addit quod *arbitrii libertas, nihil est aliud quam proxime explicata voluntas*; sicut & ipsa eadem voluntas, nihil aliud est, quam *mentis imperatricis liber motus*.

Consonant Anselmus de casu diab. c. 5. *Vel- 77*
le nemo potest invitus: quia nemo potest velle, nolens velle: nam omnis volens, ipsum suum velle vult... quomodo itaque non est libera voluntas, quam aliena potestas, sine suo consensu subicere non potest? Et S. Bernardus l. de grat. & lib. arb. *Quod ex voluntate, jam non ex necessitate (involuntaria utique) sed voluntarium. Si autem voluntarium, & liberum. Nam ubi consensus, ibi & libertas. Et hoc est quod puro dici liberum arbitrium. Ipsam enim voluntatem, quia impossibile est de seipsa sibi non obedire, etiam impossibile est sua privari libertate. Et Hugo de S. Victore in Sum. sent. tr. 2. c. 4. & tr. 3. c. 8. & 9. Liberum arbitrium ex eo dicitur, quia est voluntarium. Nam ex quo voluntas est, libertas est. Quia voluntatis est libertas. Ubi non est libertas, nec voluntas.*

3°. Alia adhuc ratione, si tamen alia, id ipsum probatur: quia id omne nobis verè ac proprie liberum est, cujus domini sumus, ut omnes fatentur: Sed domini sumus omnium actuum perfectè voluntariorum: quia omnis actus perfectè voluntarius, ab homine est per rationem & voluntatem. *Est autem homo dominus suorum actuum, per rationem & voluntatem: unde & liberum arbitrium esse dicitur facultas rationis & voluntatis*. S. Thomas 1. 2. q. 1. a. 1. Enimverò omnis actus exterior, cui per rationem & voluntatem damus esse, eo ipso sub nostro est dominio ac potestate. Igitur & omnis actus interior.

Et confirmatur 1°. Quia omne agens ex 79 voluntario perfecto, agit per formam, quæ est ab ipso agente per formam, per iudicium scilicet imperiumque rationis, quod non est sibi ab alio impressum, nec naturaliter inditum, sed à seipso per dictamen rationis profectum. Omne verò agens per formam, quæ est ab ipso agente per formam, est dominus suæ actionis, juxta illud ejusdem S. Thomæ 2. contra Gent. 47. *Oportet quod secundum modum forma, sit modus operationis consequentis formam...* Forma igitur, quæ non est ab ipso agente per formam, causat operationem, cujus agens non est dominus. Siqua igitur fuerit forma, quæ sit ab eo, qui per ipsam operatur, etiam consequentis operationis dominum habebit.

Confirmatur 2°. Quia domini sumus om- 80 nium actuum nostrorum proprie humanorum. Sed omnes actus nostri perfectè voluntarii proprie sunt humani. Ergo domini sumus omnium actuum nostrorum perfectè voluntariorum. Minor constat ex dictis cap. 1. Major est expressa. S. Thomas 1. 2. q. 1. a. 1. ubi sic: *Actionum quæ ab homine sunt, illæ solæ proprie dicuntur humanae, quæ sunt propriae hominis, in quantum est homo. Differt autem homo ab aliis irrationabilibus creaturis, in hoc quod est suorum actuum dominus. Unde illæ solæ actiones vocantur proprie humanae, quarum homo est dominus, per rationem scilicet & voluntatem, uti explicat ibidem.*

Confirmatur 3°. Quia siquid obstat do- 81

minio voluntatis in omnes actus perfectè voluntarios, foret, quia ad dominium voluntatis in actus suos, elicitos vel imperatos, necessa-

ria foret libertas electionis, seu indifferentie. At ista non requiritur, ut pluribus ostensum est cap. 3. & seqq. Nihil igitur obstat.

LIBER TERTIUS.

Amor Moralis.

Moralitas omnis ex amore petitur, uti proximè videbitur. Amoris proinde moralitas, morum omnium, seu actuum omnium humanorum moralitatem, seu bonitatem malitiamque complectitur. Enimverò quid moralitas est, nisi liberi actus ad regulam suam ordinatio, vel inordinatio? Quamnam verò universalis est actuum omnium liberorum regula, nisi lex aeterna, quæ regularum est regula, à qua ceteræ regulæ habent, & sine qua non habent vim regulandi? Lex porro aeterna per sacram nobis Scripturam proponitur, per rationemque & conscientiam nobis applicatur. *Non præcipit autem Scriptura, nisi charitatem, nec culpam nisi cupiditatem, & eo modo informat mores hominum, ut Augustinus dicit l. 3. doctr. christ. c. 10. Regula proinde amoris, morum omnium bonorum malorumque, regula est. Quisquis igitur mores vult componere, amorem suum debet ordinare. Ille enim iuste sanctèque vivit, qui ordinem servat in dilectione, ne aliquid diligit, quod non sit diligendum, aut non diligit, quod diligendum est, aut amplius diligit, quod minus diligendum est, aut aequè diligit, quod vel minus vel amplius diligendum est, aut minus vel amplius, quod aequè diligi debet.* Card. Bona princip. vit. christ. §. 38.

CAPUT I.

Moralitatis descriptio.

IDE bonis malisque moribus tractaturi, à sterilibus abstinebimus quaestionibus, quibus plerique Moralium tractatores adedò paginas implent, ut non doceant vivere, sed disputare, potiusque tradant principia sterilis Metaphysicæ, quam vitæ christianæ. Quod ut caveamus, solas illas explicabimus difficultates, quæ prodesse possunt ad Christiani hominis institutionem, ad cupiditatis destructionem, ad charitatis ædificationem. Hunc in finem, ante omnia scire operæ pretium est, quid sit amor, seu actus moralis.

2 Actus itaque moralis, nihil aliud est, nisi actus liber, cum ordine ad regulas morum. Ut enim S. Thomas ait 1. 2. q. 18. a. 5. dicuntur *aliqui actus morales, secundum quod sunt à ratione*, id est, secundum ordinem ad regulas rationis. Quibus si actus sit conformis, est moraliter bonus; si difformis, est moraliter malus. Moralitas proinde nihil aliud est,

nisi liberi actus ordo ad rectæ rationis regulas, maximè ad legem Dei aeternam, quæ (ut dixi ante caput primum) regularum regula est. Quam ob causam, sicut actus malus, seu peccatum ab Augustino & Doctoribus passim, definitur: *dictum, factum vel concupitum contra legem Dei aeternam*, id est, actus legi Dei aeternæ difformis; sic actus bonus, ex adverso, benè definitur: *dictum, factum vel concupitum secundum legem Dei aeternam*, seu actus isti legi conformis. Per consequens, actus moralis in genere, rectè definitur: *actus liber, dicens ordinem ad legem Dei aeternam*.

Actus (inquam) liber. Quia, ut S. Thomas ait a. 9. actus voluntatis, si non procedat à ratione deliberata, propriè loquendo moralis non est. Lex quippe aeterna, ceteraque rationis regula, libertatem in operante supponunt. Nec enim libertate destitutus præscribuntur. Ideò & nos de libertate egimus, priusquam de moralitate.

CAPUT II.

Tametsi alii sint affectus in homine, omnes tamen ex amore velut fonte procedunt. Et ideò omnis moralitas ceterorum affectuum, actuumque, ex amoris moralitate petitur, sive ex ordinatione vel inordinatione ipsius ad legem aeternam.

Veritatem hanc perspicuè tradit Augustinus epist. 54. dicens: *Non faciunt bonos vel malos mores, nisi boni vel mali amores.* Quod si verum est de bonis malisque moribus, verum est & de indifferentibus, siqui dentur; si enim non faciunt bonos vel malos mores, nisi boni vel mali amores; similiter non faciunt mores indifferentes, nisi indifferentes amores. Quia, ut Augustinus prosequitur, *mores nostri, non ex eo quod quisquam novit, sed ex eo quod quisquam diligit, dijudicari solent.* Et sicut ex objecto seu specie, boni vel mali sunt, dum amor (ex quo procedunt) ex objecto seu specie bonus vel malus est; sic ex objecto seu specie indifferentes sunt, dum amor (ex quo procedunt) ex objecto seu specie indifferens est.

Enimverò omnis moralitas actuum externorum petitur formaliter ex actibus internis, juxta illud Psal. 44. *Omnis gloria Filia Regis ab intus.* Omnis verò moralitas actuum internorum vel formaliter, vel formaliter petitur ex

MORA-